

دانشگاه صنعتی شریف دانشکدهی مهندسی صنایع

پروژهی شبیهسازی مرکز تماس یک فروشگاه اینترنتی

نگارندگان امیرحسین قناعتیان ۹۷۱۰۴۵۸۳ سجاد عابد ۹۷۱۰۴۵۱۵

استاد:

دكتر صدقى

بهار ۱۴۰۱

١	.١ نهادها
	.۲ متغیرهای حالت
۲	٣. تاخيرها
	.۴ لیستها
	۵ فعالیتها
	۵.۱. توضیحات متغیرهای تصادفی سیستم
	۶. پیشامدها
۴	.٧ فرضيات طراحى سيستم
۵	۸. چهار معیار برای ارزیابی عملکرد سیستم
۶	۸.۱. دلایل اهمیت معیارهای ذکر شده
٧	٩. تعریف پویای سیستم
۱۶	۹. تعریف پویای سیستم
	۱۱. لیست پیشامدهای آتی در لحظهی شروع شبیه سازی
١٨	۱۲. تعیین توضیعهای $m{D1}_i$ که $m{D3}_i$ و برآورد پارامترها
	١٢.١. رويكرد مورد استفاده
١٨	المربوط به توزیع $D1$ پیش پردازش و محاسبات مربوط به توزیع
۱٩	المربوط به توزیع $D2$ سسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسسس
	بیش پردازش و محاسبات مربوط به توزیع $$ ۱۲.۴
۲۱	۱۲.۵. فیت کردن توزیعها، براورد پارامتر و آزمون برازندگی
۲۴	١٣. خروجيها
۲۵	.۱۴ تحلیل خروجی
۲٧	.۱۵ برآورد فاصله اطمینان برای ۳ خروجی

۲/	تحليل حساسيت	18
۲۱	آمارههای تجمعی و فرمول معیارهای مدیریتی	۱۱.
٣٤	فایل output <i>x</i> lsx	۱۱۸
۳۶	تەضىجات كى	. \ 9

١. نهادها

ابتدا برای تعریف سیستم نهادهای این سیستم را تعریف می کنیم:

 (A_2) مشتری i = 1,2,3,4,... (هر مشتری یک ویژگی ویژه یا عادی (A_1) ، یک ویژگی تمایل یا عدم تمایل به تماس مجدد C_i i = 1,2,3,4,... (دارد) دارد) دارد) دارد یا صبور بودن (A_3) و یک ویژگی نیاز به بررسی فنی (A_4) دارد) دارد هر مشتری ویژگیهای برای اینکه بتوانیم سیستم را شبیه سازی کنیم و به سوالات سیستم پاسخ دهیم و با توجه به اینکه هر مشتری ویژگیهای مختص به خود را دارد، نیاز داریم مشتری به صورت نهاد جداگانه تعریف شود. در مورد متصدیها با توجه به اینکه صفهای مشتریان مختلف به صورت جداگانه تعریف شده است و متصدیان و کارشناسان با هم نوع خودت تفاوتی ندارند نیازی به تعریف آنها به شکل یک نهاد جداگانه نیست.

۲. متغیرهای حالت

برای تعریف وضعیت سیستم از متغیرهای زیر استفاده می کنیم:

- شیفت کاری (Sh) مقدار آن برابر با ۱، ۲ و یا ۳ است.
- تعداد متصدی تازه کار مشغول (BB) که مقداری بین ۰ تا ۳ دارد.
- تعداد متصدی متخصص مشغول (BE) که مقداری بین ۰ تا ۲ دارد.
  - تعداد کارشناس فنی مشغول (BT) که مقداری بین ۰ تا ۲ دارد.
    - طول صف مشتریان ویژه •
    - طول صف مشتریان عادی OL2)
    - طول صف مشتریان ویژه تماس مجدد
    - طول صف مشتریان عادی تماس مجدد QL4)
    - طول صف مشتریان ویژه کارشناس فنی (QL5)
    - طول صف مشتریان عادی کارشناس فنی (QL6)
    - مشکل داشتن شبکه (NE) که مقدار ۰ یا ۱ دارد.

٣. تاخيرها

تاخیرهای سیستم با توجه به تعاریفی که ارائه شد و در ادامه نیز اشاره می شود عبارت خواهند بود از:

- زمان انتظار مشتریان در صف مشتریان ویژه
- زمان انتظار مشتریان در صف مشتریان عادی
- زمان انتظار مشتریان در صف مشتریان ویژه تماس مجدد
- زمان انتظار مشتریان در صف مشتریان عادی تماس مجدد
- زمان انتظار مشتریان ویژه در صف مشتریان کارشناس فنی
- زمان انتظار مشتریان عادی در صف مشتریان کارشناس فنی

۴. ليستها

لیستها (صفهای) این سیستم عبارت اند از:

- ال المست مشتریان ویژه در صف انتظار المست مشتریان ویژه در صف انتظار المست مشتریان ویژه در صف انتظار
- الیست مشتریان عادی در صف انتظار هادی در صف انتظار lacktriangle
- ls_{q3} مشتریان ویژه در صف تماس مجدد lacktriangle
- الیست مشتریان عادی در صف تماس مجددlacktriangle
- ls_{q5} لیست مشتریان ویژه در صف کارشناس فنی •
- ls_{q6} لیست مشتریان عادی در صف کارشناس فنی lacktriangle

۵. فعالىتھا

فعالیتهای زیر در سیستم انجام می شود که زمان هر یک را به شکل زیر نشان می دهیم:

- فاصلهی بین ورود مشتری که توزیعی نمایی با میانگین μ دارد. $(t_{1,\mu}^*)$
- فاصله تا قطع تماس توسط مشتری که توزیعی یکنواخت با پارامترهای ۵ و $\max(25,LQ)$ دارد. (t_2^*) (با توجه به صفی که در آن قرار می گیرد)
  - (t_3^*) مدت زمان لازم برای شروع اختلال در سیستم که توزیعی یکنواخت گسسته بین $\cdot$ و ۲۹ دارد.
    - (d_1^*) دارد. D_1 دارد. ومان سرویسدهی متصدی متخصص که توزیع D_1 دارد. •
    - (d_2^*) دارد. D_2 دارد. کار که توزیع D_2 دارد. •
- زمان سرویس دهی متصدی متخصص به صف تماس مجدد که با احتمال p_1 برابر با صفر (عدم پاسخ مشتری) و با احتمال p_1 با احتمال پاسخ ندادن مشتری است که در صورت با احتمال پاسخ ندادن مشتری است که در صورت فاز اول به آن اشاره ای نشده بود)
- مشتری) و با رمان سرویس دهی متصدی تازه کار به صف تماس مجدد که با احتمال p_1 برابر با صفر (عدم پاسخ مشتری) و با رمان سرویس دی تصادفی با توزیع p_1 است. p_2 است. p_3 است. p_4 عددی تصادفی با توزیع p_5 است.
  - (d_3^*) دارد. D_3 ورمان سرویس دهی کارشناس فنی که توزیع D_3 دارد. ullet

۵.۱. توضیحات متغیرهای تصادفی سیستم

با توجه به اینکه توزیع حضور مشتریان در یک دقیقه پواسون (با پارامتر θ) است، می توان نتیجه گرفت که فاصله یین حضور این مشتری تا یک مشتری بعدی توزیعی گاما با پارامترهای 1 و $\frac{1}{\beta}$ است. پس فاصله بین حضور دو مشتری توزیعی نمایی با میانگین $\frac{1}{\beta}$ دارد. همچنین در هنگام ایجاد پیشامد ورود یک مشتری سه ویژگی آن را با توزیعی که در صورت سوال گفته شده است ایجاد می کنیم. به این ترتیب هنگام ایجاد پیشامد ورود مشتری، مشخص می کنیم که A_1^* دقیقه بعد یک مشتری با ویژگی اول A_1^* ویژگی دوم A_2^* و ویژگی سوم A_2^* ویژگی چهارم A_2^* تماس می گیرد. A_1^* با احتمال A_2^* برابر با (تمایل احتمال A_2^* برابر با صفر (عدم تمایل به تماس مجدد) است. A_2^* با احتمال A_2^* برابر با را محول بودن مشتری) میباشد. A_2^* با احتمال A_2^* برابر با با (صفر (عدم تمایل به تماس مجدد) است. همچنین چون توزیع (عجول بودن مشتری) میباشد. A_2^* برابر با با (نیاز مشتری به بررسی فنی) و با احتمال A_2^* برابر با صفر است. همچنین چون توزیع نیز با احتمال از ریاز مشتری به بررسی فنی) و با احتمال A_2^* برابر با صفر است. همچنین چون توزیع همچنین متغیر A_2^* مشخص می کند که چند روز بعد از شروع ماه اختلال رخ می دهد که عددی صحیح بین A_2^* و به این معنی است که A_2^* روز بعد از شروع ماه، وضعیت اختلال شبکه برابر با A_2^* خواهد شد. یک روز پس از این بیشامد، مجددا NE=1 خواهد شد.

۶. پیشامدها

پیشامدهای سیستم به شرح زیر میباشند:

- تغيير شيفت
  - تغییر ماه
- شروع اختلال در سیستم
- پایان اختلال در سیستم
  - تماس مشتری i ام
- اتمام سرویسدهی به مشتری i توسط متصدی تازه کار
- اتمام سرویس دهی به مشتری i توسط متصدی متخصص
  - اتمام سرویسدهی به مشتری i توسط کارشناس فنی
    - قطع کردن تماس توسط مشتری i ام

٧. فرضيات طراحي سيستم

هر ماه ۳۰ روز فرض شده است و در ابتدای ماه مشخص می شود که چند روز پس از آغاز ماه اختلال شبکه آغاز می شود و یک ساعت پس از شروع اختلال شبکه، اختلال به اتمام می رسد.

اینکه مشتری ویژه است یا عادی، احتمال دارد تماس مجدد بگیرد، پس از مدتی انتظار تماس را قطع کند و یا به کارشناس فنی نیاز پیدا می کند پیش از تماس گرفتن آن (هنگام پیشامد تماس مشتری قبلی و مشخص شدن ویژگیهای مشتری بعدی) مشخص می شود و پس از پیشامد تماس همان مشتری با توجه به ویژگی مشتری و نفرات در صف تصمیم گرفته می شود که مشتری تمایل به تماس مجدد دارد یا اگر ممکن است تماس را قطع کند، این پیشامد پس از چند دقیقه اتفاق خواهد افتاد. همچنین اگر فرد نیاز به بررسی فنی داشته باشد پس از اتمام تماس با متصدی به کارشناس متخصص متصل می شود.

۸. چهار معیار برای ارزیابی عملکرد سیستم

- ۱. زمان تاخیر (انتظار) در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان ویژه در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان عادی در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان ویژه در صف تماس مجدد
- میانگین زمان انتظار مشتریان عادی در صف تماس مجدد
  - میانگین زمان انتظار مشتریان در صف کارشناس فنی

۲. زمان بیکاری کارشناسان

- کل زمان بیکاری کارشناس تازه کار
- کل زمان بیکاری کارشناس متخصص
  - کل زمان بیکاری کارشناس فنی

۳. درصد قطع کردن تماس توسط مشتری

- حاصل تقسیم تعداد مشتریهایی که پس از مدتی در صف بودند، تماس را قطع میکند به مشتریهایی که از گزینه تماس مجدد در ابتدای کار استفاده نمی کنند و وارد صف می شوند
  - حاصل تقسیم تعداد کل مشتریانی که پس از تماس گرفتن، قطع می کنند به کل تماسهای ورودی

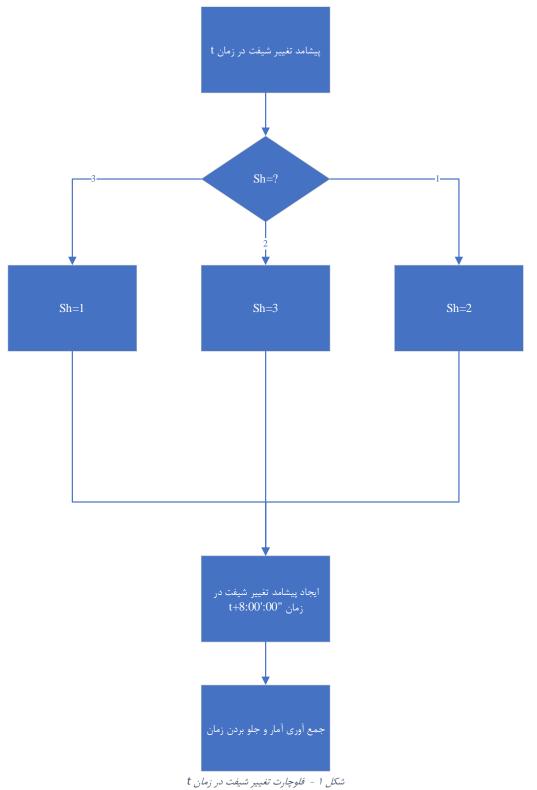
۴. میانگین طول صفها

- میانگین تعداد مشتریان ویژه در صف
- میانگین تعداد مشتریان عادی در صف
- میانگین تعداد مشتریان ویژه در صف تماس مجدد
- میانگین تعداد مشتریان عادی در صف تماس مجدد
  - میانگین مشتریان در صف کارشناس فنی

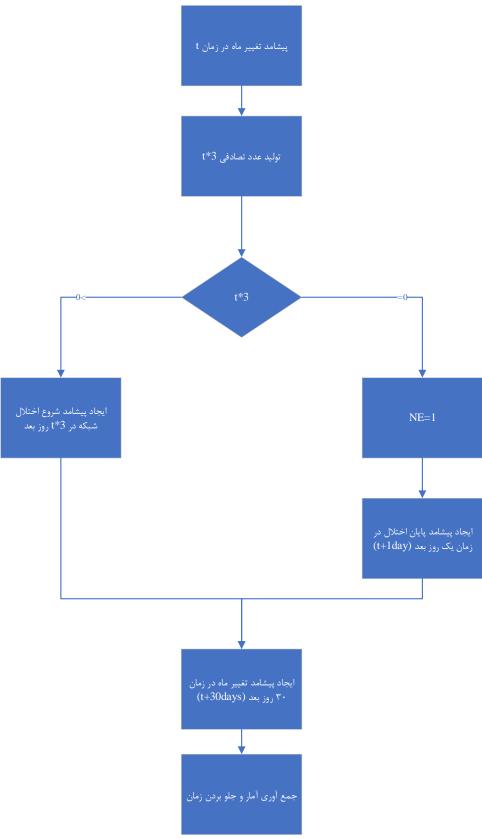
- ۸.۱. دلایل اهمیت معیارهای ذکر شده
- ۱. این موضوع که هر مشتری پس از ورود به سیستم تا اتمام کار وی در سیستم، چه زمانی را صرف نظر از مدت خدمت دهی، دچار تاخیر شده و ناچار به صبر کردن در صف بماند؛ بسیار حائز اهمیت است چرا که این موضوع بر روی رضایت مشتری از خدمت دهی تاثیر می گذارد. توجه به این نکته نیز مهم است که در صورت بالا بودن این زمان انتظار علاوه بر به وجود آمدن امکان نارضایتی مشتری، تماس از سمت وی قطع شود و مشتری از دست ما برود. همچنین این معیار می تواند در تصمیم گیری های مدیریتی کمک کند تا بتواند راه حل هایی برای این مشکل ارائه دهد، از جمله افزایش تعداد کارشناسان.
- ۲. در صورتی که زمان کل بیکاری هر یک از کارشناسان را در طول روز داشته باشیم، می توانیم با تقسیم کردن این عدد به کل ساعات کاری که ۸ ساعت است، درصد بیکاری کارشناسان را محاسبه کنیم. با استفاده از این درصد می توانیم برنامه ریزی بهتری برای سیستم داشته باشیم. بدین گونه که همزمان هر دو موضوع وقت بیکاری زیاد برخی کارشناسان و تاخیر (انتظار مشتریان در صف) را کاهش دهیم.
- ۳. اگر بدانیم در هر کدام از گروههای مشتری، یکی مشتریانی که پس از اطلاع از طول صف تماس را قطع می کند؛ و یکی مشتریانی که وارد صف می شوند و برای چندین دقیقه در صف می مانند و سپس تماس را قطع می کند؛ می توانیم راهکاری برای بالا بودن درصد این موارد مطرح کنیم تا بتوانیم نیاز مشتری را در همان تماس اول برطرف کنیم. این مورد از آن جایی اهمیت دارد که مشتریان به طور غریزی تمایل دارند زمانی که تماس می گیرند در کوتاه ترین زمان ممکن به هدف خود برسند. اگر مشتری تماس را قطع کند نوعی نارضایتی به وجود می آید و همچنین بعضا احتمال از دست رفتن مشتری باشد.
- ۴. میانگین صف، بسیار شبیه به میانگین تاخیر مشتریان است. اگر این معیار را داشته باشیم می توانیم با استفاده از آن تغییرهایی را در نحوه ی خدمت دهی به وجود آوریم چرا که به طور کلی در صف بودن، مطلوب نیست. راه کارهایی می تواند برای برطرف کردن این مشکل ارائه شود از جمله مهیا کردن سرویس پاسخگویی خود کار (ضبط شده از قبل) در صورتی که سوالات مشتری جز موارد پر تکرار است.

۹. تعریف پویای سیستم

پیشامد تغییر شیفت در زمان t:

پیشامد تغییر ماه در زمان t:

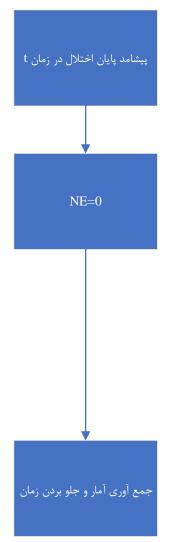
t فلوچارت تغییر ماه در زمان t

پیشامد شروع اختلال در سیستم در زمان t:

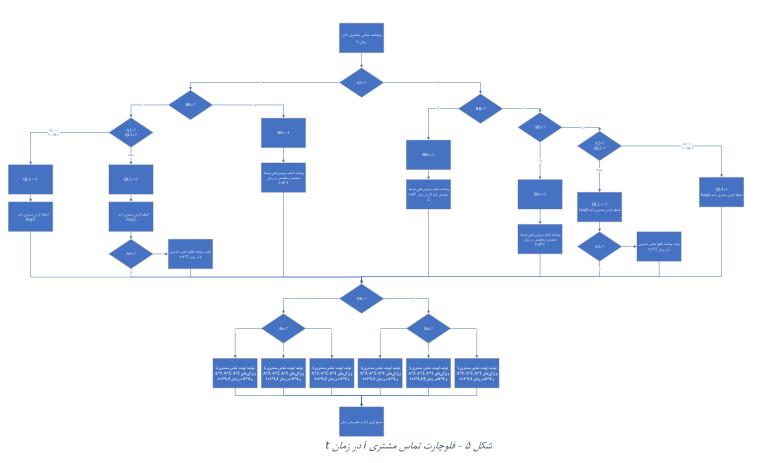
t شکل π – فلوچارت شروع اختلال در سیستم در زمان

پیشامد پایان اختلال در سیستم در زمان t:

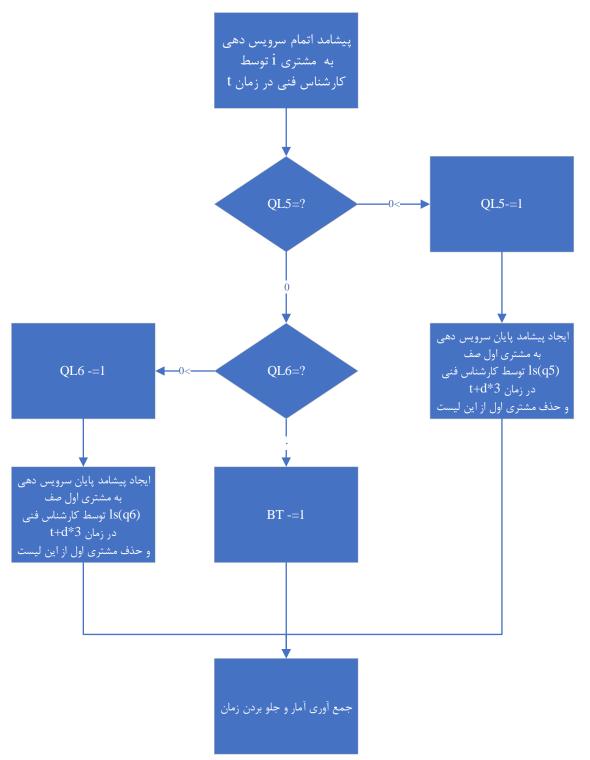

شکل ۴ - فلوچارت پایان اختلال در سیستم در زمان t

پیشامد تماس مشتری i در زمان t:

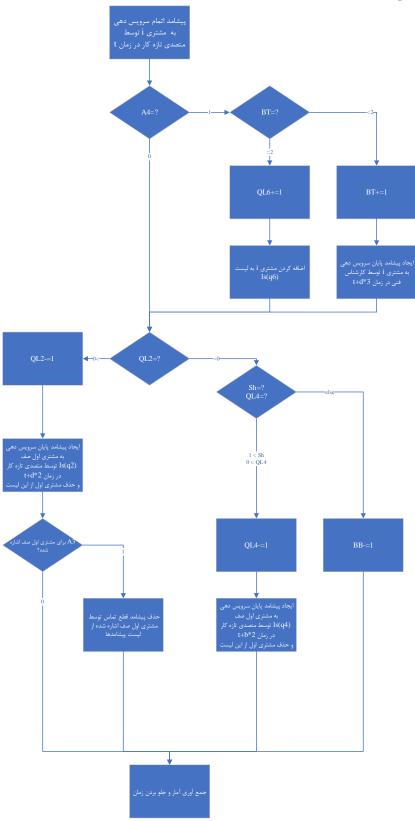

پیشامد اتمام سرویس دهی به مشتری i توسط کارشناس فنی در زمان t:

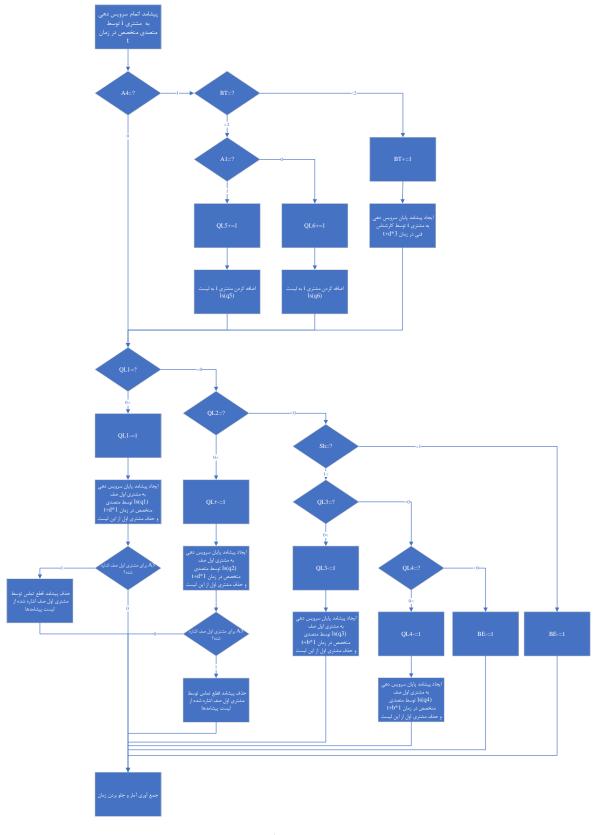
t نام در زمان توسط کارشناس فنی در زمان i

پیشامد اتمام سرویس دهی به مشتری i توسط متصدی تازه کار در زمان t:

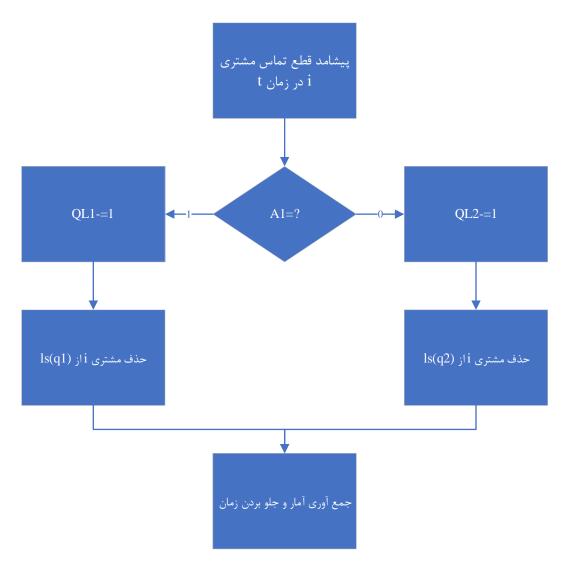

t زمان اتمام سرویس دهی به مشتری اتوسط متصدی تازه کار در زمان شکل Y

i توسط متصدی متخصص در زمان i

t زمان i توسط متصدی متخصص در زمان i شکل i - فلوچارت اتمام سرویس دهی به مشتری

شکل ۹ - فلوچارت قطع تماس مشتری i در زمان t

۱۰. اعلان پیشامدها

- پیشامد تغییر شیفت در زمان t (CHSH, t)
- در زمان t شیفت کاری تغییر پیدا می کند.
  - t پیشامد تغییر ماه در زمان(CHM, t)
  - در زمان t ماه تغییر پیدا می کند.
  - پیشامد شروع اختلال سیستم در زمان t
     (NES, t)
  - در زمان t سیستم اختلال پیدا می کند.
- t پیشامد پایان اختلال در سیستم در زمان $\bullet$ (NEE, t)
  - در زمان t اختلال سیستم پایان می یابد.
- ulletپیشامد تماس مشتری i ام در زمان t پیشامد تماس مشتری (CR, t, C_i)
  در زمان t مشتری C_i با مرکز تماس فروشگاه تماس می گیرد.
- t پیشامد اتمام سرویس دهی به مشتری i توسط متصدی تازه کار در زمان (BD, t, C_i)
  - در زمان t کار مشتری C_i توسط متصدی تازه کار به اتمام می سد.
- t نوسط متصدی متخصص در زمان i توسط متصدی متخصص در زمان (ED, t, C_i)
  - در زمان t کار مشتری c_i توسط متصدی متخصص به اتمام می رسد.
    - t پیشامد تماس مشتری i ام در زمان (TD, t, C_i)
  - در زمان t کار مشتری C_i توسط متصدی تازه کار به اتمام میرسد.
- پیشامد قطع کردن تماس توسط مشتری i ام در زمان (CC, t, C_i) (CC, t, C_i) در زمان t مشتری C_i تماس خود را قطع می کند و از صف انتظار خارج می شود.

۱۱. لیست پیشامدهای آتی در لحظهی شروع شبیه سازی

در شروع شبیه سازی متغیر شیفت کاری مقدار Sh=1 را دارد و صفها خالی از مشتری و تمام متصدیان و کارشناسان بیکار هستند. همچنین پیشامدهای تغییر شیفت کاری در دقیقه Sh=1 (Sh=1) بیکار هستند. همچنین پیشامدهای تغییر شیفت کاری در دقیقه Sh=1 سازی برنامه ریزی می شوند. پیشامد تغییر مشتری اول در زمان Sh=1 که توزیعی نمایی با میانگین Sh=1 دارد در ابتدای شبیه سازی برنامه ریزی می شوند. پیشامد تغییر مشوع اختلال سیستم در روز Sh=1 ام نیز جز پیشامدهای آتی در لحظه ی شروع شبیه سازی به شکل زیر خواهد بود:

 $FEL = \{(CR, t_1^*, C_i), (CHSH, 480m), (NES, t_3^*), (CHM, 30days)\}$

۱۲. تعیین توضیعهای D_1 ، D_2 و D_3 و برآورد پارامترها

۱۲.۱ رویکرد مورد استفاده

پس از انجام پیش پردازش مربوط به هر توزیع که در ادامه به آن اشاره شده است، نتایج که دادههای تمیز هستند هر کدام داخل شیت جداگانهای در فایل اکسل clean_data.xlsx ذخیره شده اند. سپس این دادهها را وارد نرم افزار مینی تب (minitab) می کنیم تا با کمک آن توزیع مناسب مربوط به هر سری از دادهها را به دست بیاوریم.

با بررسی مقدار P، توزیع مناسب را پیدا می کنیم. کافی است توزیعی را انتخاب کنیم که بیشترین مقدار P (بیشتر از 0.00) داشته باشد.

 D_1 پیش پردازش و محاسبات مربوط به توزیع ۱۲.۲. نحوه به دست آوردن این دادهها از اکسل داده شده:

- ابتدا ستون نوع کاربر را بر اساس VIP فیلتر می کنیم
- ستون نوبت خدمت گیری را روی عدد ۱ قرار میدهیم
- ستونهایی که دادههای NULL دارند را حذف می کنیم
- زمان آغاز مکالمه را از پایان مکالمه کم میکنیم، نوع سلول را به general تغییر داده، عدد بدست آمده را در ۲۴ و سپس ۳۶۰۰ ضرب میکنیم تا مدت زمان خدمت دهی در واحد ثانیه بدست بیاید.

 D_1 پس از بررسی با توجه به مقادیر p-value توزیعها، توزیعهای gamma و gamma و p-value پررسی دادههای p-value پس از بررسی با توجه به مقادیر p-value توزیعهای p-value صرفنظر می کنیم و سعی می کنیم از توزیعهای بررسی شده در درس انتخاب می شود. (از توزیعهای بررسی شده در درس استفاده کنیم.) دادههای آماری و مقدار p و پارامترهای هر در زیر هر بخش آمده است و همچنین این دادهها در فایل ضمیمه با نام phase 2.mpx آور ده شده است.

Descriptive Statistics

ΝI	N*	Mean	StDev	Median	Minimum	Maximum	Skewness Kurtosis	
232	0	177.935	148.391	131	1.00000	718	0.987021 0.413766	

ML Estimates of Distribution Parameters

Goodness of Fit Test

Distribution	Location	Shape	Scale	Threshold	Distribution	AD	Р	LRT P
Normal*	177.93534		148.39094		Normal	26.996	< 0.005	
Box-Cox Transformation*	5.60374		1.97357		Box-Cox Transformation	0.379	0.404	
Lognormal*	4.68461		1.20621		Lognormal	7.623	< 0.005	
3-Parameter Lognormal	5.02657		0.80538	-25.94756	3-Parameter Lognormal	1.733	*	0.000
Exponential			177.93534		Exponential	1.292	0.054	
2-Parameter Exponential			177.70128	0.23405	2-Parameter Exponential		0.084	0.056
Weibull			185.12798		Weibull		>0.250	0.050
3-Parameter Weibull			182.89952	0.86121	3-Parameter Weibull		0.398	0.063
Smallest Extreme Value	257.90408		174.01342					0.062
Largest Extreme Value	111.61160		106.88518		Smallest Extreme Value	67.721	< 0.010	
Gamma		1.14431	155.49546		Largest Extreme Value	7.952	< 0.010	
3-Parameter Gamma		1.16759	152.86050	-0.54301	Gamma	0.314	>0.250	
Logistic	160.98724		83.58263		3-Parameter Gamma	0.330	*	0.263
Loglogistic	4.80971		0.65863		Logistic	16.434	< 0.005	
3-Parameter Loglogistic	4.92253		0.55822	-10.48648	Loglogistic	4.528	< 0.005	
Johnson Transformation*	0.00313		1.04374		3-Parameter Loglogistic	2.839	*	0.003
* Scale: Adjusted ML estim	ate				Johnson Transformation	0.581	0.130	

شکل ۱۰ - دادههای آماری مربوط به توزیع D1

 D_2 پیش پردازش و محاسبات مربوط به توزیع ۱۲.۳ نحوه به دست آوردن این دادهها از اکسل داده شده:

- ابتدا ستون نوع کاربر را بر اساس Normal فیلتر می کنیم
  - ستون نوبت خدمت گیری را روی عدد ۱ قرار میدهیم
- ستونهایی که دادههای NULL دارند را حذف می کنیم
- زمان آغاز مکالمه را از پایان مکالمه کم میکنیم، نوع سلول را به general تغییر داده، عدد بدست آمده را در ۲۴ و سپس ۳۶۰۰ ضرب میکنیم تا مدت زمان خدمت دهی در واحد ثانیه بدست بیاید.

برای دادههای D_2 توزیعهای gamma و gamma برای بررسی انتخاب می شود.

Descriptive Statistics

N N* Mean StDev Median Minimum Maximum Skewness Kurtosis
406 0 429.315 414.017 321.5 2 3294 2.14918 7.46033

ML Estimates of Distribution Parameters

Goodness of Fit Test

Distribution	Location	Shane Scale	Threshold	Distribution	AD	P	LRT P
Normal*	429.31518	414.01689	mesnoia	Normal	26.996	< 0.005	
Box-Cox Transformation*		1.28427		Box-Cox Transformation	0.379	0.404	
Lognormal*	5.55244	1.17395		Lognormal	7.623	< 0.005	
3-Parameter Lognormal	5.80896	0.86950	-43.02521	3-Parameter Lognormal	1.733	*	0.000
Exponential		429.31518		Exponential	1.292	0.054	
2-Parameter Exponential		428.02149	1.29369	2-Parameter Exponential	1.137	0.084	0.056
Weibull		1.06563 440.26341		Weibull	0.337	>0.250	
3-Parameter Weibull		1.04646 435.19403	1.91699	3-Parameter Weibull	0.395	0.398	0.062
Smallest Extreme Value	667.62378	670.35031		Smallest Extreme Value	67.721	< 0.010	
Largest Extreme Value	262.69009	256.21167		Largest Extreme Value		< 0.010	
Gamma		1.11809 383.97073	0.77400	Gamma		>0.250	
3-Parameter Gamma	366.99288	1.10457 387.97080 204.76670	0.77400	3-Parameter Gamma	0.330	*	0.263
Logistic Loglogistic	5.65627	0.64245		Logistic		<0.005	0.203
3-Parameter Loglogistic	5.74285		-19.00917	Logistic		< 0.005	
Johnson Transformation*		1.02479	13.00317	5 5		*	0.002
John Bott Halloloff Hatloff	0.01225	1.02 17 3		3-Parameter Loglogistic	2.839		0.003
* Scale: Adjusted ML estim	nate			Johnson Transformation	0.581	0.130	

شكل ۱۱ - دادههای آماری مربوط به توزیع D2

 D_3 پیش پردازش و محاسبات مربوط به توزیع ۱۲.۴. نحوه به دست آوردن این داده ها از اکسل داده شده:

- ستون نوبت خدمت گیری را روی عدد ۲ قرار میدهیم
- ستونهایی که دادههای NULL دارند را حذف می کنیم
- زمان آغاز مکالمه را از پایان مکالمه کم میکنیم، نوع سلول را به general تغییر داده، عدد بدست آمده را در ۲۴ و سپس ۳۶۰۰ ضرب میکنیم تا مدت زمان خدمت دهی در واحد ثانیه بدست بیاید.

برای دادههای D_3 هم توزیعهای gamma و Weibull برای بررسی انتخاب میشود.

Descriptive Statistics

N I	N* Mean	StDev	Median	Minimum	Maximum	Skewness	Kurtosis
131	0 567.878	464.390	475	6	2511	1.47441	2.79506

ML Estimates of Distribution Parameters

Goodness of Fit Test

Distribution	Location	Shape Scale	Threshold	Distribution	AD	Р	LRT P
Normal*	567.87786	464.38986		Normal		<0.005	
Box-Cox Transformation*	21.82538	9.60389		Box-Cox Transformation			
Lognormal*	5.91856	1.10606				< 0.005	
3-Parameter Lognormal	6.35398	0.65340	-137.02796	Lognormal		<0.003 *	0.000
Exponential		567.87786		3-Parameter Lognormal			0.000
2-Parameter Exponential		566.20000	1.67786	Exponential	1.878	0.012	
Weibull		1.21220 604.30926		2-Parameter Exponential	1.817	0.013	0.379
3-Parameter Weibull		1.18714 596.63697	3.67774	Weibull	0.285	>0.250	
Smallest Extreme Value	826.23812	617.04452		3-Parameter Weibull	0.353	0.478	0.625
Largest Extreme Value	369.29208	319.92726		Smallest Extreme Value	9.715	< 0.010	
Gamma		1.32293 429.25846		Largest Extreme Value	0.812	0.035	
3-Parameter Gamma		1.45765 397.05588	-10.89026	Gamma	0.436	>0.250	
Logistic	510.11321	243.71550		3-Parameter Gamma	0.292	*	1.000
Loglogistic	6.04063	0.58288		Logistic	2.239	< 0.005	
3-Parameter Loglogistic	6.27722	0.42092	-91.82819	Loglogistic	1.567	< 0.005	
Johnson Transformation*	0.03890	1.02289		3-Parameter Loglogistic	0.616	*	0.008
* Scale: Adjusted ML estim	ate			Johnson Transformation		0.777	

شکل ۱۲ - دادههای آماری مربوط به توزیع D3

۱۲.۵ فیت کردن توزیعها، براورد پارامتر و آزمون برازندگی

فرمول صریحی در اکسل برای فیت کردن و کار کردن با توزیع وایبول سه پارامتره و گامای سه پارامتره وجود نداشت به همین دلیل در این بخش از زبان برنامهنویسی پایتون برای فیت کردن توزیع، براورد پارامترها و آزمون برازندگی مربع کای استفاده کرده ایم. اسکرییت مربوطه با نام chi-square.py ضمیمه شده است.

ابتدا کتابخانههای مربوطه را فراخوانی می کنیم و دادهها را می خوانیم. سپس آنها را به لیست تبدیل می کنیم تا بتوانیم با کتابخانه reliability. از به کنیم و دادهها به کمک reliability برای درست کردن توزیع از کتابخانه کتابخانه کمک می گیریم. در نهایت با مشخص کردن ۱۴ دادهها را دسته بندی می کنیم و به کتابخانه کمک می گیریم. در نهایت با مشخص کردن ۲۰۰۹ در نظر می گیریم. این تست سه کمک در نظر می گیریم. این تست سه خروجی خواهد داشت که در بخش آخر کد به آن اشاره می کنیم.

پسوندهای متغیرها به این معانی هستند. (w:توزیع وایبول، g:توزیع گاما، عدد انتهایی:مربوط به D2 ،D1 یا D3 هستند)

```
Weibull Distribution, Gamma Distribution, Exponential Distribution
d1=pd.read excel('2/clean data.xlsx', sheet name='D1', header=None)
   bins w1.append(dist w 1.inverse SF(1 - (i + 1) * 0.1))
   bins gl.append(dist g l.inverse SF(1 - (i + 1) * 0.1))
```

شكل ۱۳ - فراخواندن كتابخانهها، خواندن دادهها، فيت كردن و تست كردن توزيع D1

```
#fit and test weibull dist for D2
wb2 = Fit_Weibull_3P(failures=data2)
dist_w_2 = Weibull_Distribution(alpha=wb2.alpha,beta=wb2.beta,gamma=wb2.gamma)
bins_w2=[0.001]
for i in range(10):
    bins_w2.append(dist_w_2.inverse_SF(1 - (i + 1) * 0.1))
chi2_test_w2=chi2test(dist_w_2,data=data2,significance=0.05,bins=bins_w2)

#fit and test Gamma dist for D2
gm2 = Fit_Gamma_3P(failures=data2)
dist_g_2 = Gamma_Distribution(alpha=gm2.alpha,beta=gm2.beta,gamma=gm2.gamma)
bins_g2=[0.001]
for i in range(10):
    bins_g2.append(dist_g_2.inverse_SF(1 - (i + 1) * 0.10))
chi2_test_g2=chi2test(dist_g_2,data=data2,significance=0.05,bins=bins_g2)
```

شکل۱۴ - فیت کردن و تست کردن توزیع D2

```
#fit and test weibull dist for D3
wb3 = Fit_Weibull_3P(failures=data3)
dist_w_3 = Weibull_Distribution(alpha=wb3.alpha,beta=wb3.beta,gamma=wb3.gamma)
bins_w3=[0.001]
for i in range(10):
    bins_w3.append(dist_w_3.inverse_SF(1 - (i + 1) * 0.1))
chi2_test_w3=chi2test(dist_w_3,data=data3,significance=0.05,bins=bins_w3)

#fit and test Gamma dist for D3
gm3 = Fit_Gamma_3P(failures=data3)
dist_g_3 = Gamma_Distribution(alpha=gm3.alpha,beta=gm3.beta,gamma=gm3.gamma)
bins_g3=[0.001]
for i in range(10):
    bins_g3.append(dist_g_3.inverse_SF(1 - (i + 1) * 0.10))
chi2_test_g3=chi2test(dist_g_3,data=data3,significance=0.05,bins=bins_g3)
```

که پس از انجام آزمون نتایج زیر حاصل شد که با آلفای ۵ درصد توزیع وایبول و گاما برای هر سه داده پذیرفته شدند که با توجه به اینکه ضریب مربع کای برای آلفای مدنظر برای همهی آزمونها یکسان است، توزیعی که آمارهی آزمون (خطا) کمتری دارد را انتخاب می کنیم. بنابراین توزیع مناسب هر سه داده گامای سه پارامتره است.

شكل ۱۵ - فيت كردن و تست كردن توزيع D3

	, , ,	3	
	hypothesis	chisquared_statistic	chisquared_critical_value
weibull for d1:	ACCEPT	11.017241379310335	12.591587243743977
gamma for d1:	ACCEPT	7.568965517240711	12.591587243743977
weibull for d2:	ACCEPT	4.627062706270604	12.591587243743977
gamma for d2:	ACCEPT	4.231023102310377	12.591587243743977
weibull for d3:	ACCEPT	7.702290076335913	12.591587243743977
gamma for d3:	ACCEPT	7.396946564885496	12.591587243743977

شکل ۱۶- دادههای مربوط به تست مربع کای توزیعهای وایبول و گامای سه پارامتره

بنابراین با توجه به آزمونهایی که انجام شد توزیعهای انتخاب شده برای دادهها توزیعهای گامای سه پارامتره با پارامترهای زیر هستند:

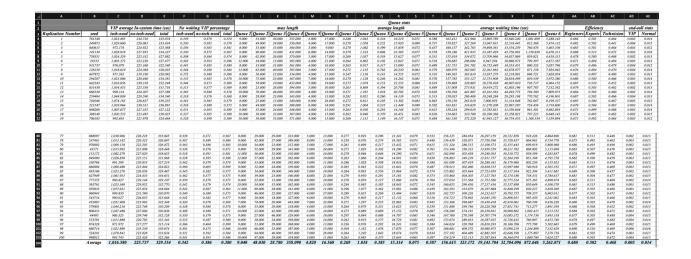
	alpha	beta	gamma	mean	stdev
gamma for d1:	162.35104070701996	1.0905042263239393	0.890839752681416	177.9353357917766	169.53866279818587
gamma for d2:	397.2434950394143	1.0760708356340252	1.8529329533958094	429.3150726106391	412.0759084858875
gamma for d3:	435.5848433059195	1.3003325237794359	1.4728152328163657	567.8779538488728	496.70664738026466

شکل ۱۷ - پارامترها، میانگین و انحراف معیار توزیعهای انتخاب شده

با این حال در بخشهای بعد از توزیع نمایی با میانگینهای داده شده برای خدمت دهی استفاده می کنیم.

۱۳. خروجیها

تمام مواردی که برای بخش دوم فاز ۲ خواسته شده بود، در اکسل پیوست موجود میباشد.

از برنامه ی پایتون، ۱۰۰ بار مختلف با ۱۰۰ هسته ی متفاوت خروجی ها را برای ۳۰ روز شبیه سازی به دست آورده و میانگین میگیریم. تمام خروجی های خواسته شده در این بخش محاسبه شده است. این اطلاعات در شیت 100 Replication for میگیریم. تمام خروجی های خواسته شده در این بخش محاسبه شده است. این اطلاعات در شیت 30 Days" موجود است. همچنین به عنوان شاخص آخر یکی از شاخص های فایل خود (درصدی از مشتریانی که داخل صف قرار میگیرند و تماسشان را قطع می کنند) را ارائه کرده ایم.

۱۴. تحلیل خروجی

میانگین زمان حضور مشتریان ویژه، به طور کلی برابر است با ۳۲۹ ثانیه. برای دانستن جزییات، میانگین حضور در سیستم زمانی که فرد به کارشناس فنی دارد حدود ۱۰۲۳ ثانیه و در صورتی که مشتریان ویژه نیاز به کارشناس فنی ندارند میانگین مدت زمان انتظار ۲۲۵ ثانیه است.

این در حالی است که درصد مشتریان ویژهای که بدون ایستادن در صف کارشان به اتمام میرسد حدود ۳۸ درصد خواهد بود. در میان این دسته از مشتریان، اگر نیاز به کارشناس فنی باشد حدود ۳۴ درصد نیازی به ایستادن در صف ندارند و این عدد برای حالتی که نیازی به کارشناس فنی نیست ۳۹ درصد است. (یعنی از بین کسانی که نیاز به پشتیبانی فنی ندارند، ۳۹ درصدشان در صف قرار نمی گیرند و از میان آنهایی که نیاز به پشتیبانی فنی دارند ۳۴ درصد در هیچ صفی قرار نمی گیرند و از میان آنهایی که نیاز به پشتیبانی فنی دارند ۳۴ درصد در هیچ صفی قرار نمی گیرند.)

بهرهوری برای هر یک از کارشناسان تازه کار و متخصص و فنی به ترتیب برابر ۶۸ و ۵۰ و ۴۶.۸ درصد است. برای مشتری و برای مشتریانی که وارد صف میشوند، اگر این مشتری از نوع ویژه باشد حدود ۰.۳ درصد قطع تماس از طرف مشتری و اگر مشتری عادی باشد ۱.۴ درصد قطعی خواهیم داشت.

حال به بررسی ۶ صف موجود می پردازیم:

۱. صف مشتریان ویژه

میانگین این صف ۲۶۹. نفر هست که نشانهی خوبیاست. اما بیشینهی تعداد افراد در صف تقریبا ۹ نفر است. از سوی دیگر ۱۵۶.۶ ثانیه میانگین زمان انتظار مشتریان ویژه در صف میشود.

۲. صف مشتریان عادی

بیشینه افراد حاضر در این صف برابر است با ۴۸ نفر، که میانگینی برابر ۱.۰۱۸ نفر در هر لحظه است. به طور میانگین مدت زمان انتظار در صف برای این دسته از مشتری ۳۲۳ ثانیه میباشد.

۳. صف مشتریان ویژه تماس مجدد

حداکثر طول صف ۲۸ ، میانگین افراد در صف ۰.۳۸۵ و میانگین زمان انتظار این صف برابر ۱۹۱۴۱ است.

۴. صف مشتریان عادی تماس مجدد

حداکثر طول صف ۳۵۸ ، میانگین افراد در صف ۱۵.۳ و میانگین زمان انتظار این صف برابر ۳۲۷۰۴ است.

۵. صف مشتریان ویژه کارشناس فنی

به طور متوسط در هر لحظه ۰.۰۷۵ نفر در صف انتظار هستند. حداکثر طول صف حدود ۴.۸ است و میانگین زمان انتظار در این صف ۸۷۲.۶ ثانیه است.

۶. صف مشتریان عادی کارشناس فنی

به طور متوسط در هر لحظه ۰.۵۸۷ نفر در صف انتظار هستند. حداکثر طول صف حدود ۱۶.۵۶است و میانگین زمان انتظار در این صف ۵۲۶۲ ثانیه است.

1۵. برآورد فاصله اطمینان برای ۳ خروجی

محاسبات انجام شده با اطلاعات موجود در شیت "100 Replication for 30 Days" است. همچنین آلفا α درصد محاسبه average length Queue α و VIP average In-system no-tech و average length Queue α و Beginners Efficiency

برآورد نقطهای برابر میانگین است که در قسمتهای قبل محاسبه شده است و نتیجهی محاسبه فاصله اطمینان عبارت است از :

۱. مشتریان ویژه ای که نیاز به تماس مجدد ندارند، متوسط زمان سپری شده در سیستم [218,7,232.7]

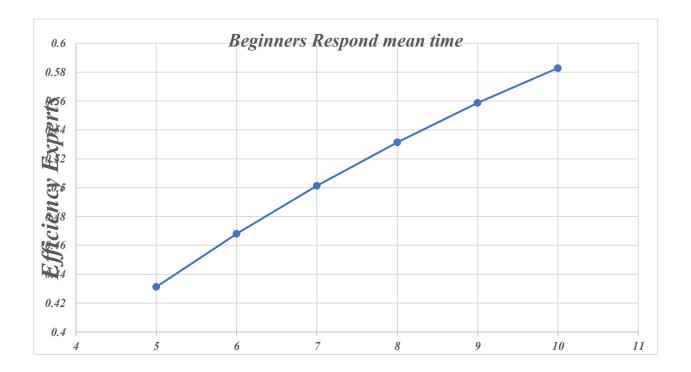
۲. میانگین طول صف مشتریان عادی کارشناس فنی [0.4,0.77]

۳. بهرهوری کارشناسان تازه کار

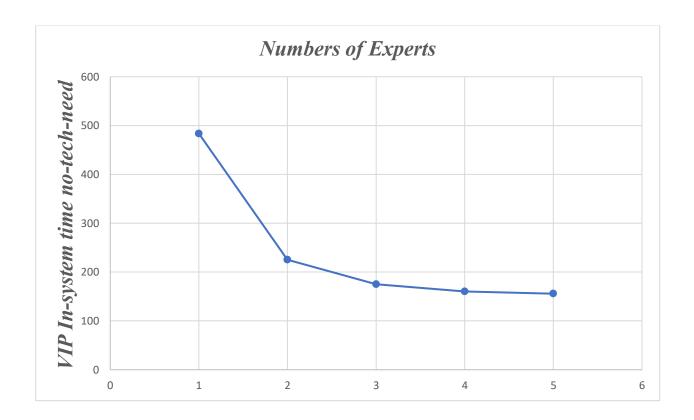
[0.672, 0.688]

۱۶. تحلیل حساسیت

در شیت "Sensitivity Analysis 1" میانگین زمانی پاسخ دادن کارشناس تازه کار، تغییر کرده است. در این بخش ما تاثیر این توزیع را از اعداد ۵ تا ۱۰ به روی بهرهوری کارشناسان متخصص بررسی کردیم و نتیجه نشان میدهد با زیاد شدن زمان پاسخگویی کارشناس تازه کار، بهرهوری کارشناس متخصص زیاد میشود که این به معنای این است که متخصصها مشغول پاسخ به مشتریان عادی شدهاند.

در شیت "Sensitivity Analysis 2" تعداد کارشناسان متخصص را از ۱ تا ۵ نفر تغییر دادیم. نتیجه ی این تغییر را روی میانگین مدت زمان سپری شده ی مشتری ویژهای که نیاز به کارشناس فنی ندارد را بررسی کردهایم. این تغییر برای تبدیل شدن ۱ متخصص به ۲ متخصص بسیار مشهور است و سپس شیب کاهش زمان سپری شده در سیستم کاهش مییابد.

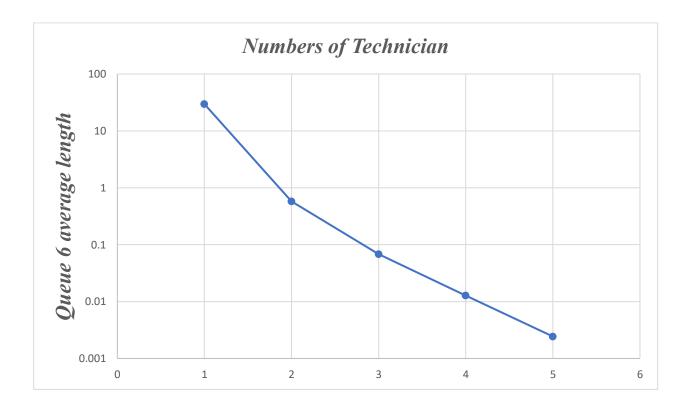

در شیت "Sensitivity Analysis 3" تعداد کارشناسان فنی را از ۱ تا ۵ نفر تغییر دادیم. تاثیر این تغییر را به روی میانگین طول صف ۶ که مشتریان عادی در انتظار کارشناسان متخصص هستند را بررسی کردیم.

لازم به ذکر است که برای مشخص شدن نحوهی تغییر مقدار زمان انتظار، نمودار رسم شده را لگاریتمی کردیم.

در این حالت نموداری به شکل زیر خواهیم داشت:

۱۷. آمارههای تجمعی و فرمول معیارهای مدیریتی

- ۱. میانگین زمان تاخیر (انتظار) در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان ویژه در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان عادی در صف
- میانگین زمان انتظار مشتریان ویژه در صف تماس مجدد
- میانگین زمان انتظار مشتریان عادی در صف تماس مجدد
  - میانگین زمان انتظار مشتریان در صف کارشناس فنی

sum of waiting time for cusomers
total numbers of customers that have been serviced

۲. میانگین زمان سیری شده در سیستم

- میانگین زمان سپری شده مشتریان ویژه در سیستم
- میانگین زمان سیری شده مشتریان عادی در سیستم
- میانگین زمان سپری شده مشتریان ویژه در سیستم تماس مجدد
- میانگین زمان سپری شده مشتریان عادی در سیستم تماس مجدد
  - میانگین زمان سپری شده مشتریان در سیستم کارشناس فنی

sum of spending time in sysetm for cusomers total numbers of customers that have been serviced

- ۳. میانگین زمان خدمت دهی در سیستم
- میانگین زمان خدمت دهی مشتریان ویژه
- میانگین زمان خدمتدهی مشتریان عادی
- میانگین زمان خدمت دهی مشتریان ویژه ، تماس مجدد
- میانگین زمان خدمت دهی مشتریان عادی ، تماس مجدد
  - میانگین زمان خدمتدهی مشتریان ، کارشناس فنی

 $\frac{\sum (time\ when\ customer\ call\ finished-time\ when\ customer\ call\ started)}{total\ numbers\ of\ customers\ that\ have\ been\ serviced}$

- ۴. درصد بیکاری کارشناسان (بهرهوری کارشناسان)
  - درصد سرویسدهی کارشناس تازهکار
  - درصد سرویسدهی کارشناس متخصص
  - درصد سرویسدهی بیکاری کارشناس فنی

Total busy time $/_{Total\ time\ spend\ during\ day}$

۵. درصد قطع کردن تماس توسط مشتری

• حاصل تقسیم تعداد مشتریهایی که پس از مدتی در صف بودند، تماس را قطع میکند به مشتریهایی که از گزینه ی تماس مجدد در ابتدای کار استفاده نمی کنند و وارد صف می شوند.

customers enter the call queue

Customers who calls — customers who request a call from center

• حاصل تقسیم تعداد کل مشتریانی که پس از تماس گرفتن، قطع می کنند به کل تماسهای ورودی

 $\frac{\textit{Number of every customer who hang the phone off after calling}}{\textit{Number of every recieved call}}$

۶. میانگین طول صفها

- میانگین تعداد مشتریان ویژه در صف
- میانگین تعداد مشتریان عادی در صف
- میانگین تعداد مشتریان ویژه در صف تماس مجدد
- میانگین تعداد مشتریان عادی در صف تماس مجدد
  - میانگین مشتریان در صف کارشناس

 $\frac{\int_{t_s}^{t_f}(waiting\ customers\ in\ queue)*dt}{Total\ number\ of\ customers}$

علاوه بر محاسبه میانگین می توان از آماره های زیر نیز استفاده کرد:

- واريانس
- احتمال موفقیت تماس پس از برقراری تماس (مشتریانی که تماس گرفتهاند و به آنها پاسخ داده شده، یا مشتریانی که درخواست تماس مجدد دادند و تماس با آنها برقرار شده و آنها هم پاسخگو بودند)
  - محاسبه quantiles ها، برای مثال ۹۰ درصد مشتری ها به مقدار زمان t در صف انتظار بودند

۱۸. فایل output.xlsx

```
فایل قابل مشاهده است. در آخر نیز KPI های محاسبه شده از این اجرای سه ماهه برابر به مقادیر زیر است:
seed = 223330
VIP average In-system time (sec):
       tech-need = 1019.366
              no-tech-need = 226.781
 total = 330.673
No waiting VIP percentage:
       tech-need = 0.335
       no-tech-need = 0.384
       total = 0.377
Queue stats
        max length:
              Queue 1= 12
              Queue 2= 53
              Queue 3= 45
              Queue 4= 381
              Oueue 5=6
              Queue 6= 22
       average length:
              Queue 1 = 0.808
              Queue 2= 3.038
              Queue 3= 1.062
              Queue 4= 45.283
              Queue 5= 0.238
              Queue 6= 1.882
       average waiting time (sec):
              Queue 1= 156.323
              Queue 2= 313.154
              Queue 3= 18853.682
              Queue 4= 31191.339
              Queue 5= 935.006
              Queue 6= 6061.609
Efficiency:
       Beginners = 2.057
       Experts = 1.51322
       Technician = 1.408
end-call stats:
       VIP = 0.003
```

Normal = 0.01364

در فایل output.xlsx قدمهای مربوط به ۳ ماه شبیه سازی آورده شده است که ستون آمارههای تجمعی داخل کد در این

19. توضیحات کد

کد در فایل ضمیمه آمده است. در آن ابتدا از تابع tt برای تبدیل زمان به ثانیه استفاده شده است. سپس توابع تولید عدد رندوم نوشته شده اند. سپس کلاس Person که به وسیلهی آن هر مشتری تعریف شده و ویژگیهای آن تعیین میشود. همچنین در باقی مسیر برخی آمارهای مربوط به هر مشتری داخل آن ثبت میشود.

پس از آن تابع حالت آغازین به همراه دیکشنریهای data و state آورده شده است. پس از آن تابع FEL_maker آورده شده است که با توجه به نوع رویداد زمان آن را مشخص می کند و آن را به FEL اضافه می کند.

در ادامه به ازای هر فلوچارت که در بخش ۹ آورده شد، یک تابع نوشته شده است و آمارههای تجمعی در آن محاسبه میشوند و پس از آن توابع مربوط به فایل output.xlsx آورده شده و در نهایت در تابع simulation پس از اجرا شدن شبیه سازی تا زمان داده شده، KPI های مورد نظر با توجه به آمارههای تجمعی محاسبه میشوند. همچنین شبیه سازی به جز زمان کل شبیه سازی سه ورودی دیگر نیز دریافت میکند که مربوط به تحلیل حساسیت است و برای اجرای ساده تر آن بخشها، این قسمت به صورت ورودی به تابع شبیه سازی داده میشود.

برخی آماره ها نیز در کد کامنت شده اند که برای validation سیستم بوده است و پس از اعتبار سنجی سیستم کامنت شده اند. همچینین توضیحات بیشتر کد به صورت کامنت داخل آن آمده است.

همچنین بخش آخر کامنت شده مربوط به رانهایی است که برای بازه اطمینان و تحلیل حساسیت صورت گرفته اند و مربوط به فایل اکسل آن میباشند.

همچنین در کد منظور از Beginner متصدی تازه کار، منظور از Expert متصدی کارشناس و منظور از متصدی متصدی فنی است.

کد و باقی توضیحات در main.py